

Vedlegg 1: Begrunnelse for Norway Seafoods (NWS) anbefalinger til foreslåtte tiltak

Tilbudsplikten

FKD har bedt om synspunkt på om tilbudsplikten bør endres, og i så fall til hvilket nivå. Videre bes det om synspunkt på om den bør være lik for torsk og hyse.

Norway Seafoods anbefaling:

- ***Tilbudsplikten for torsk og hyse må ikke settes til 100 %, men kan settes likt til 80 % som er det gjeldende nivå for torsk.***

Dagens praksis

Innenfor de kvoter som NWS har fortrinnsrett til, tilbys i dag minst 80 % av torsken og 60 % av hysa på den enkelte kvote. Vedlegg 2 og Vedlegg 3 viser hva som er tilbudt i 2012, samt hva som er tilknyttet tilbudsplikt. Fra det enkelte fartøy blir det tilbudt høyere prosentandeler enn det som forskriften stiller krav til. Det tilbys både fersk og frossen fangst. Hovedvekten av den ferske fangsten tilbys i de deler av året der kystflåten fisker lite torsk, jfr. figur 2 i vårt brev.

Foreslåtte tiltak

FKD argumenterer for at det kan være grunnlag for å øke tilbudsplikten til 100 % for både torsk og hyse. Ved en økning i tilbudsplikten til 100 % for hyse og torsk nord for 62 grader N vil tilbudet av fisk til anleggene øke. Imidlertid vil ikke tilbudet av fersk fisk øke. Det økte tilbudet vil i stor grad være fryst fisk. Videre vil en betydelig del av det økte tilbudet være i perioder der kystflåten er svært aktiv og tilgangen på råstoff er god fra før. I hovedsesongen er torskefisket meget høyt og det er normalt rikelig med fisk tilgjengelig for alle typer anvendelser.

På grunn av at tilbudsplikten er knyttet til den enkelte kvoteenhet, og at en enkelt kvote kan ha tilbudsplikt til mange forskjellige områder eller bedrifter, vil det på slutten av året bli tilbud en rekke små partier med fangst. Dette for å sikre at 100 % av faktisk fisket volum blir tilbudt på korrekt måte.

Vurdering

Som det fremgår av Vedlegg 2 og Vedlegg 3 så er blir det allerede i dag oppfylt mer enn kravet. En økning i kravet medfører derfor ikke nødvendigvis en økning i tilbudet. Videre er det viktig å være klar over at den enkelte kvote kan ha tilbudsplikt til flere ulike steder, samt at fartøyet også kan fiske på ulike kvoter på samme tur. Skal man sikre 100 % tilbud og riktig fordeling til de ulike anleggene må dette gjøres eksakt. Det vil bety at årets siste leveranser må fordeles på mange anlegg for å sikre at det ikke oppstår avvik fra kravet. På grunn av retildelinger, værmessige forhold, risiko for havari, endrede driftsplaner osv. antar vi at trålere vil redusere risikoen for uforutsett å bryte forskriften ved

å sikre at hver landing oppfyller kravet om 100 % tilbudsplikt. Om dette ikke skjer fra januar, er det er rimelig å anta at det vil være tilfelle hele høsten.

For landindustrien er dette ikke hensiktsmessig da konsekvensen vil være at det vil bli tilbudt marginale og små partier i den delen av året da leveransene er viktigst. Dette vil gjøre det vanskeligere å planlegge driften for landindustrien, driften vil bli urasjonell og dermed vil dette ikke være et positivt tiltak for industrien.

I perioder der fisket foregår langt mot sør mot 62 grader N, vil en tilbudsplikt på 100 % være uhensiktsmessig. Det vil være lite aktuelt å kjøpe slik fangst om den er fersk, da kvaliteten på fersk fangst ved ankomst anlegg i Nord-Norge vil være forringet på grunn av tapt tid. Det vil da ikke være grunnlag for lønnsom bearbeiding. Bedriftene har ikke behov for råstoff av lav kvalitet. For frysede volum fins er det muligheter som ikke utnyttes i dag, og dermed vil en økning ikke ha positiv effekt.

Å øke tilbudet av råstoff i perioder der kystflåten lander betydelige volum, og tilgangen på råstoff er mer enn stor nok, vil det ikke være noe positivt bidrag til landindustrien om trålflåten sitt råstoff skal komme i tillegg. Det vil da være mest hensiktsmessig for landindustrien å avvise dette råstoffet. Det vil også være til det beste for kystflåten, som ellers vil oppleve utfordringer med avsetning på deler av sitt volum.

Forslaget om å øke tilbudsplikten bidrar etter vårt syn ikke til at noen av landindustriens utfordringer løses. Hverken problemet eller løsningen til landindustrien ligger i at de prosentvise andeler i tilbudsplikten er ugunstige.

De overnevnte vurderinger er ikke til hinder for at tilbudsplikten økes for hyse til samme nivå som for torsk, 80 %. Dette under forutsetning av at det ikke gjøres endringer med hensyn til bearbeidingsplikt eller innføres kjøpsplikt. 80 % er et praktisk nivå for både landindustri og trålflåte.

Bearbeidingsplikten

FKD ber om synspunkt på om bearbeidingsplikten bør endres, og i så fall til hvilket nivå. FKD ber også om synspunkt på om den bør gjelde for hyse, og i så fall hvilket nivå dette bør være på.

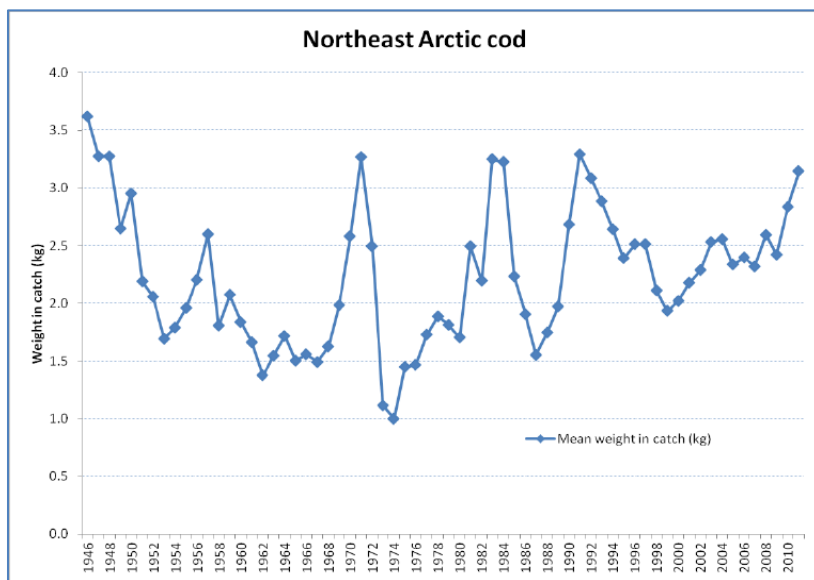
Norway Seafoods anbefaling

- 1. Primært anbefaler vi at bearbeidingsplikten fjernes av hensyn til landindustriens fleksibilitet samt for å øke landindustriens mulighet til å kunne kjøpe leveringspliktig råstoff.***
- 2. Subsidiært anbefaler vi;***
 - ***At bearbeidelsesplikten på torsk ikke økes utover dagens nivå på 70 %, hvor den aktuelle andel beregnes for årlig kjøp av leveringspliktig råstoff.***
 - ***Ingen bearbeidelsesplikt for hyse da dette vil gi redusert lønnsomhet for landindustrien.***
 - ***At det må innføres flere muligheter for godkjent bearbeidning enn tilfelle er i dag slik at industrien kan tilpasse seg stadig endrede marked.***
 - ***En evaluering av bearbeidelsesplikt som virkemiddel.***

Dagens praksis

Dagens praksis er at det blir foredlet et volum av torsk på det aktuelle anlegg tilsvarende minst 70 % av det volumet som er kjøpt på tilbudsplikt. Det er fortsatt noe uklart hvordan dette skal måles, ikke minst med hensyn til tidsrom og relevant fangstkvantum. Det er utvilsomt at samtlige anlegg i NWS som kjøper torsk på bearbeidingsplikt, årlig bearbeider vesentlig større volum av torsk enn det som forskriften krever, se Vedlegg 2.

Villfisk som landes har ofte en stor spredning av størrelser. Gjennomsnittlig størrelse varierer gjennom året og med fangstredskap. Torsk har de senere år hatt en økning i gjennomsnittlig størrelse. Figur V-1 under viser at snittstørrelsen siden år 2000 har om lag 2 kilo til nesten 3,5 kilo, en økning på nesten 75 %.

Figur V-1; Kilde ICES - gjennomsnittsvekt i fangstene av torsk fra 1946 til 2011, basert på alle lands fangster

Anvendelse av torsk avhenger normalt av størrelse, og delvis av sesong. Det normale er at stor torsk går til konvensjonell sektor, mens mindre torsk kan gå til fileten. Større torsk er uegnet til fileten da maskinene som brukes i filetnæringen ikke er tilpasset torsk over 6 kilo, og manuell filetering er både kostbart og gir produkter som er forskjellig fra det som markedet er vant til. Konvensjonell og fileten er de to alternativene som i dag er godkjente bearbeidingsmetoder (jfr. forskriften). Konvensjonell sektor er lite relevant for huse, og den minste huse er ikke lønnsomt å bearbeide til fileten i Norge. Liten torsk er heller ikke lønnsomt å bearbeide i Norge. Røyking, som også er godkjent anvendelse, har et marginalt marked og kan således ikke regnes som relevant.

Torsk som kjøpes på leveringsplikt er i all hovedsak fersk torsk. All slik torsk som kan anvendes til fileten vil normalt bli foredlet til fileten, unntaket kan være i situasjoner der det er stort tilbud av råstoff og det er mer hensiktsmessig å foredle annet råstoff og selge torsk fra trål innenfor rammen av gjeldende forskrift.

Fryst torsk kjøpes i liten grad. Dette fordi det ikke er lønnsomt å drive filetvirksomhet på fryst torsk i stor skala i Norge. I den grad det produseres fileten av fryst torsk er det fordi enkelte kundekontrakter gir åpning for dette, samt ved å benytte mindre parti av fryst råstoff kan man sikre drift i korte perioder / dager hvor ferskt råstoff ikke er tilgjengelig. Drift over lenger perioder basert på fryst torsk gir betydelige tap.

Frosne fileter av frosne torsk (dobbeltfrost) har en markedspris som er lavere enn frosnefileten av fersk torsk, selv om produktet tilsynelatende er likt. Etter det vi kjenner til, sliter filetindustrien i Kina med lønnsomheten i denne typen produksjon. Vesentlig høyere kostnader i

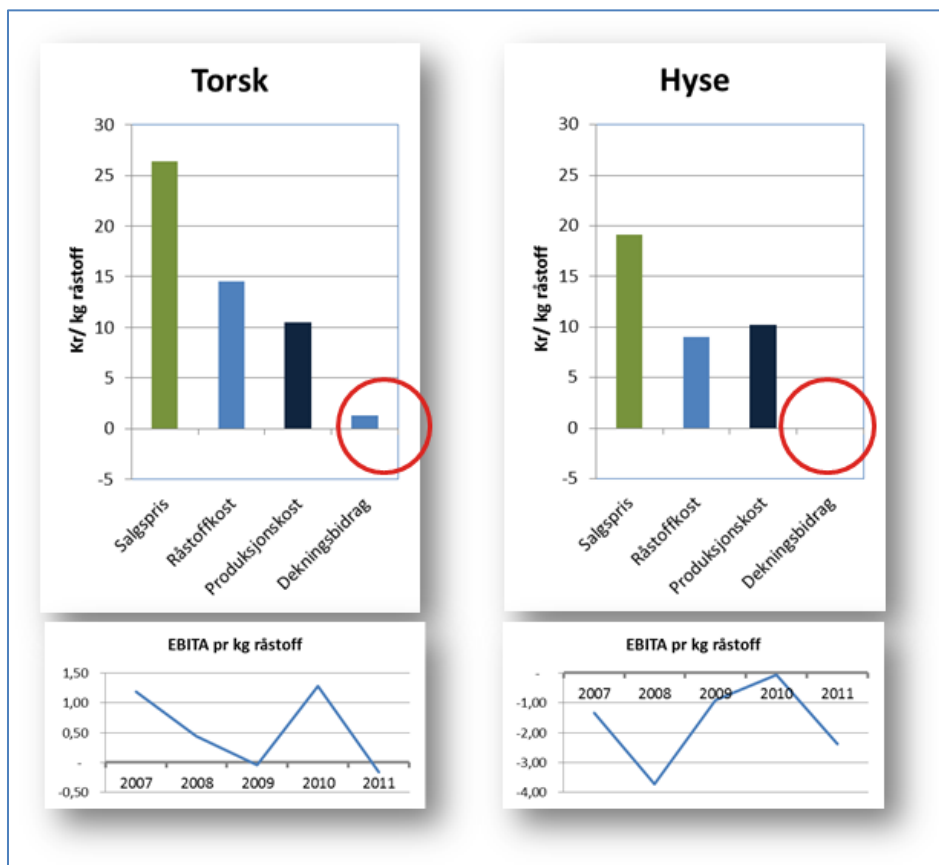
Norge enn i Kina tilsier at tapene vil være formidable om de samme typer produkter ble produsert i Norge og solgt til samme pris som kinesiske produsenter oppnår.

Våre erfaringer viser at en slik produksjon vil medføre et driftsmessig tap¹ på 3 – 4 kroner per kilo råvare. En alminnelig stor fabrikk produserer 30 000 – 40 000 kilo råvare (H/G) per dag. Med andre ord vil de finansielle tap ved å produsere filet av fryst råstoff kunne være mellom 90 000 og 160 000 kroner pr dag. Ved produksjon av fersk torsk så har lønnsomheten de senere år variert mellom 0 og litt over en krone per kilo.

Hyse som er kjøpt på tilbudsplikt blir bearbeidet i noen grad. Forhold som vurderes er tilgjengelig kapasitet på anlegget, annen tilgjengelig fangst, kvalitet på fisken, aktuelle markedsforhold mm. Målt over tid har filetering av hyse ikke vært lønnsomt, men har i noe grad bidratt til dekning av faste kostnader og gitt mer stabil sysselsetting enn alternativet. I perioden 2007-2011 var tapene for Norway Seafoods per kilo foredlet hyse inntil 4 kroner pr kilo råstoff (H/G), og aldri bedre enn 0 i noe år, se Figur V-2. Spesielt er det knyttet utfordringer til kvaliteten på hysa, og normalt vil det være mest hensiktsmessig å unngå å bearbeide trålhyse om det finnes alternative fangster å bearbeide. Hyse tatt med line er normalt et bedre alternativ om ikke torsk er tilgjengelig.

Figur V-2 viser lønnsomhet for filet av både fersk torsk og fersk hyse, hvor også de ulike kostnadskomponentene er synliggjort. Det fremkommer her at lønnsomheten er negativ for hyse, men svakt positiv for torsk i 2011. Hyse har i perioden 2007-2011 ikke bidratt til lønnsomhet, torsk har variert mellom 0 og 1,50 kroner pr kilo.

¹ Driftsresultat etter avskrivninger (EBIT), men før finans.

Figur V-2: Produktlønnsomhet for torsk og hyse 2007-2011. Kilde: NWS-analyse

Foreslåtte tiltak

FKD argumenterer for at bearbeidingsplikten kan økes til 90 % og at det samme skal gjelde for hyse. Departementet tilkjenner en viss reservasjon med hensyn til hyse.

En økning av bearbeidingsplikten til 90 % for torsk vil ikke automatisk føre til at mer torsk blir bearbeidet. I enkelte situasjoner kan det føre til mer bearbeiding av trålfisk. I situasjoner der trålfisken ikke er egnet til bearbeiding eller at andre alternative volum er bedre enn trålfisken, vil kravet føre til økt bearbeiding av trålfisk, uten at dette nødvendigvis medfører at flere kilo fisk blir bearbeidet totalt.

Innføring av bearbeidingsplikt for hyse vil være negativt. Hyse har store kvalitetsvariasjoner gjennom året, og en tvunget bearbeiding av hyse som ikke er ønskelig vil sette arbeidsplasser i fare da aktiviteten vil være ulønnsom.

Vurdering

En økning i kravet til bearbeiding av torsk vil ikke automatisk føre til økt bearbeiding, da all relevant torsk allerede i dag blir bearbeidet. Det kan imidlertid fremtvinge ulønnsom bearbeiding, da torsk som ikke er egnet for filet eller konvensjonell produksjon likevel blir benyttet til dette. Det fremkommer av Vedlegg 2 at det bearbeides vesentlige volumer fra andre fartøy, disse volumene kan bli fortrenget om bearbeidingskravet økes. Det økte kravet kan medføre finansielle tap for bedriften.

Videre vil det være uheldig å øke kravet ettersom gjennomsnittlig størrelse av torsk øker. Kravet kan medføre at bedrifter vil redusere sine kjøp av leveringspliktig fisk, eller må legge om fra filet til konvensjonell sektor. Konvensjonell sektor har allerede overkapasitet og svak lønnsomhet, og det vil være skadelig for hele den konvensjonelle industrien om det politisk fremtvinges en økt kapasitet som det ikke er markedsmessig grunnlag for.

Det bearbeides allerede i dag hyse basert på konkrete vurderinger i den aktuelle situasjon, og i den grad hyse ikke blir bearbeidet er dette fordi det er vurdert som lite ønskelig fra et markeds- og lønnsomhetsperspektiv. En innføring av bearbeidingsplikt vil medføre at landindustrien i mindre grad vil ønske å kjøpe hysefangster, da risikoen for finansielle tap øker om man er tvunget til å bearbeide fisken.

Det er per i dag vanskelig, og til dels ikke mulig, å dokumentere bearbeidingsplikten oppfylt, noe FKD er kjent med fra korrespondanse med Fiskeridirektoratet i 2007. Denne utfordringen er ikke løst. Like viktig som bearbeidingspliktens størrelse er det å klargjøre hvordan kravet skal forstås og dokumenteres oppfylt.

Et annet vesentlig poeng er at bearbeidingsplikten per i dag bare kan oppfylles gjennom definerte aktiviteter. Det er begrensede alternative bearbeidingsmåter som godkjennes av FKD – i hovedtrekk er det enten konservering gjennom salting og/eller tørking (konvensjonell) eller så er det filet.

Markedet for konvensjonelle produkter er begrenset, og størrelsen på markedet endrer seg i liten grad om kvotene endrer seg. Om aktører innenfor filet skal slutte med filet og fremdeles bearbeide, er de dermed nødt til å gå inn i konvensjonell sektor. Noe som i praksis vil fortrenge eksisterende aktører. Det er derfor viktig at flere anvendelser blir godkjent som bearbeiding.

Det vises forøvrig til intervju med statsråd Berg-Hansen i Bladet Vesterålen 8.november 2012, hvor statsråden uttaler at «Blankpakka torsk [...]skal man ha anledning til å produsere». Dette er positivt, da det i forbindelse med justeringen av forskriften i 2006 var tydelig at ferskpakking *ikke* var godkjent bearbeiding.

Markedet har behov for mange ulike typer produkter, og pakking slik som eksemplet statsråden viser til, er en av mange muligheter. Markedet er i stadig endring, og det bør legges til rette for at bedriftene kan være fleksible og tilpasse seg det markedet etterspør, og som det kan være lønnsomt

for bedriftene å produsere. Dagens begrensning i tillatte bearbeidingsformer stimulerer ikke til produktutvikling og tilpasning til de stadig endrede behov i markedet. Derfor bør godkjente bearbeidingsformer favne mye bredere enn dagens regelverk.

Vi er likevel skeptiske til at økning i kravet til bearbeiding av torsk og innføring av tilsvarende for hyse er hensiktsmessige virkemidler. Vi har overfor redegjort for faktiske forhold som viser at dette vil påføre bedriftene tap og dermed bidra til at arbeidsplasser settes i fare.

Vi er heller ikke kjent med at det er foretatt noen form for evaluering av bearbeidingsplikt som virkemiddel etter at det ble innført ved siste forskriftsendring. Vi stiller oss tvilende til om innføringen av krav om bearbeiding har hatt noen positiv virkning på foredlingsindustrien eller sektoren som helhet.

Krav om bearbeiding kan være en barriere for å ta eierskap til fangst, og på denne måten virker plikten som et hinder for at bedrifter ønsker å kjøpe fisk. Hensikten synes å være å hindre at begunstigede landanlegg får et konkurransefortrinn med hensyn på «trading». Med hensyn til konkurransefortrinn mener vi at dette ikke er et relevant argument, konkurransefortrinn er definert ved at fiskekvoter har leveringsplikt til nærmere angitte anlegg eller områder. Konkurransefortrinn kommer også til uttrykk når fisken blir bearbeidet. Bearbeidingsplikten hindrer at fisk kan kjøpes av landanleggene og landes lokalt, med mindre den blir bearbeidet i henhold til de tillatte alternativer.

Dersom bearbeidingskravet frafalles, vil det muliggjøre mer kjøp av leveringspliktig fisk og slik kunne skape mer aktivitet lokalt.

Dersom bearbeidingsplikten videreføres legger vi til grunn at det utformes klare regler for kontroll som industrien kan forholde seg til. Vi anmoder om at slik kontroll baserer seg på årlige volumer av leveringspliktig fangst, jfr. at det er årlige kvoter for fisket og årlig kontroll av tilbudsplikten.

Forslaget om å øke bearbeidingsplikten bidrar etter vårt syn ikke til at noen av landindustriens utfordringer løses. Utfordringen ligger på helt andre plan enn å sette rigide krav til hvilken aktivitet industrianlegg skal utføre i den globale sjømatindustrien.

Leveringssted for fangst omfattet av leveringsplikt

FKD ber om synspunkt på om dagens regel bør endres slik at leveringspliktig fangst skal landes direkte til det anlegget som kjøper fangsten.

Norway Seafoods anbefaling

Vi fraråder å innføre dette tiltaket da vi mener at det vil føre til mindre kjøp av leveringspliktig råstoff, og at det kan være skadelig for kvalitet på fisken. Samtidig som at det medfører økte utslipp av klimagasser.

Dagens praksis

Fangst som blir kjøpt under tilbudsplikt blir i dag losset ved noen få havner. Enkelte anlegg som er tilgodesett med leveringspliktig fangst har i liten grad blitt benyttet som lossested.

Foreslått tiltak

Tiltaket som foreslås innebærer at den leveringspliktige fangsten skal losses ved det tilgodesette anlegget som har kjøpt fangsten. Det kan være problematisk om anlegget ikke er utrustet for å kunne håndtere en tråler. Å bygge ut slik kapasitet kan være kostbart og uhensiktsmessig, og det vil for landindustrien kunne medføre at man i mindre grad vil finne leveringspliktig fangst interessant.

Dette vil også være problematisk i tilfeller hvor båten har fangst som har tilbudsplikt til flere anlegg. Om det skal losses fersk fisk vil det oppstå kvalitetstap som følge av at fartøyet må innom flere havner for å losse.

Vurdering

Det er flere grunner til at det etter hvert har blitt færre lossesteder. I enkelte tilfelle kan det være ankomstforhold, i andre tilfelle er det mangel på iskapasitet, mangel på losse-stab eller andre forhold som gjør det mer hensiktsmessig å losse andre steder enn ved det tilgodesette anlegget. Det er også slik at fartøyene i dag fisker på mange ulike kvoter som kan ha tilbudsplikt til mange forskjellige steder. Da er det uhensiktsmessig om fangsten må losses i flere havner.

Kvaliteten på fersk fisk vil forringes ved lossing på flere steder. Det vil være mer hensiktsmessig for landindustrien å få fangsten raskt levert ved bruk av bil. Er bil ikke attraktivt, blir det allerede i dag benyttet direkte lossing fra fartøy. Økt grad av trålere til å frakte små partier av fisk vil medføre økte utslipp av klimagasser.

For landindustrien sin side, er det mer effektivt å bygge opp kapasitet til å kunne losse trålere noen få steder, heller enn å besitte slik kapasitet på mange steder.

Det vil også være nødvendig å utbedre havneforhold enkelte steder for å sikre tilkomst for store trålere om dette tiltaket innføres. Dette legger vi til grunn ikke er landindustrien sitt ansvar.

Konsekvensen av et slikt forslag vil være at landindustrien blir påført en hindring med hensyn til å kjøpe leveringspliktig råstoff.

Vi vil også peke på det faktum at mange av de største foredlingsanleggene i den globale sjømatindustrien i dag ikke har direkte tilgang til sjø eller har egen kai. De anlegg som i dag kjøper leveringspliktig fisk fra trålere har det, men det kan ikke legges til grunn at det i fremtiden vil være slik at alle anlegg ligger direkte ved sjø eller har egen kai. Et krav om direkte lossing fra båt vil kunne bli umulig å gjennomføre i fremtiden om anleggene ikke lengre har egen kai.

Sett i lys av de konkrete problemstillinger som landindustrien har så bidrar ikke dette forslaget til løsning.

Forhåndsinnmelding av leveringspliktig fangst

FDK ber om synspunkt på om det bør reguleres i forskrift frister for innmelding av landing av leveringspliktig fangst.

Norway Seafoods anbefaling

Tidsfrister for innmelding av leveringspliktig fangst kan reguleres i forskrift, under forutsetning av at Norges Råfisklag etablerer døgnåpen tjeneste.

Vurdering

Etter vårt syn er det ikke behov for å innføre slik endring, da vi ikke kan se hvordan dette bidrar til at utfordringer i industrien blir løst. Det er heller ikke beskrevet i høringsnotatet fra FKD hva som faktisk søkes forbedret og forslaget fremstår derfor ubegrunnet.

Med unntak av at forslaget ikke er begrunnet og at vi ikke kan se at det bidrar til forbedringer så er vi ikke negative til det. Det eneste som må sikres er at fartøy med fangst ikke må avvente lossing på grunn av tidsfrister. Dette vil forringe kvaliteten på råvarene.

For å unngå dette skjer bør Norges Råfisklag ha døgnåpen tjeneste. Kostnaden må ikke påføres landindustrien.

Kjøpsplikt

FKD ber om synspunkt på om det bør innføres kjøpsplikt på torsk og/eller hyse og i så fall på hvilket nivå den bør være. Kjøpsplikt skal i så fall kun gjelde for industrianlegg som har sammenfallende eierskap med tråler.

Norway Seafoods anbefaling

Vi fraråder å innføre kjøpsplikt på grunn av hensynet til lønnsomhet i landindustrien og på grunn av at kystflåten vil få vanskeligere avsetningsmuligheter og dårligere pris.

Dagens praksis

Det er i dag ikke kjøpsplikt. Tilgodesette anlegg under tilbudsplikten kjøper all fangst som man forventer det er mulig å drive lønnsom bearbeiding av. Dette gjelder både torsk og hyse. For trålere som bare leverer fersk fisk så kjøpes hele fangsten, for trålere med mulighet for kombinasjonsdrift fersk og fryst, så kjøpes den ferske fisken. I noen grad kjøpes også frossen torsk, denne kjøpes enten på tilbudsplikt (om markedsprisene er stigende) eller kjøpes direkte i markedet (om markedsprisene er fallende). Vedlegg 2 og Vedlegg 3 har en oversikt over kjøpte volumer i 2012.

Foreslåtte tiltak

FKD foreslår å innføre kjøpsplikt på 70 % av torsk og hyse som blir tilbudt tilgodesette anlegg. Gjennomføres forslaget vil det tilgodesette anlegg måtte kjøpe tilgjengelig fangst, også fisk som man i dag ikke ser det som hensiktsmessig å kjøpe.

Forslaget er ikke konkret på hvordan den mulige prosentandel skal forstås og avregnes – er det på årlig volum eller er det med grunnlag i en faktisk fangst i begrensede tidsperioder – f.eks. på dagnivå? Skal det avregnes på den enkelte kvote eller legges det opp til en konsernavregning?

Vi legger til grunn at det skal tilbys og kjøpes fra den enkelte kvote. Vi anslår at det totale kjøpet i 2012 måtte økes med om lag 10 000 tonn (H/G) om tiltaket innføres slik det er foreslått. Spesielt vil innkjøp av frossent råstoff medføre betydelig binding av kapital. Basert på det faktiske tilbudet i 2012 og vår erfaringer med hensyn til tidsperiode fra kjøp av fangst til at solgte produkter er betalt, så har vi estimert at behovet for økt arbeidskapital er 75 – 100 millioner kroner. Dette er kapital Norway Seafoods ikke har.

Bearbeiding av fryste råvarer til filetprodukter er ulønnsomt i en åpen global konkurranse. Som tidligere vist mener vi at finansielle tapet vil være i området 3-4 kroner per kilo torsk, og sannsynligvis større for hyse. Sammenholdt med at det må kjøpes 10 000 tonn med ulønnsom råvare så vil det finansielle tapet være minimum 30-40 millioner pr år.

Vurdering

Som det fremkommer fra beskrivelsen over er behovet for arbeidskapital stort. Siden det er ulike eierskap i landanlegg og trålere, selv om de er i konsern, kan det ikke legges til grunn felles finansiering. Norway Seafoods vil ikke ha den tilstrekkelige kapital til å kjøpe dette råstoffet, vi vet at det ikke er mulig å få denne finansieringen hverken i form av fremmed- og/eller egenkapital og det er dermed sannsynlig at virksomhetene i Stamsund, Melbu, Hammerfest, Kjøllefjord, Mehamn, Båtsfjord vil bli avvirket. Det vil bety tap av mellom 400 og 500 arbeidsplasser. NWS vil da misligholde sine forpliktelser overfor Aker Seafoods.

Om NWS skulle få tilgang på nødvendige driftsmidler, f.eks. gjennom en offentlig garanti, ville en kjøpsplikt som påvirker de faktiske disposisjoner i bearbeidingsleddet medføre at lønnsomheten reduseres. Som indikert over anslår vi de finansielle tapene til minimum 30-40 millioner kroner pr år. Konsekvensen er også i dette tilfellet sannsynlig avvikling av virksomhet og mislighold av selskapets forpliktelser overfor Aker Seafoods.

Videre vil en kjøpsplikt kunne medføre at samspillet mellom kystflåten og trålflåten svekkes. Trålflåten er viktig for å sikre råstoff til bearbeiding, og bearbeidingsindustrien er viktig for å kunne sikre avsetningsmuligheter for kystflåten. I kombinasjon med andre uheldige tiltak vil kystflåten måtte vike plass for trålere. Dette kan både medføre nedprioritering og i enkelte tilfeller stopp i mottak fra kystflåten ved enkelte anlegg. Dette vil normalt medføre prisfall i markedet for fisk fra kystflåten, eller at kystflåten mister muligheter for å levere fangst.

Kombinasjonen kjøpsplikt og bearbeidingsplikt for hyse vil svekke industriens muligheter for å kunne bli lønnsom, som tidligere vist har det ikke vært lønnsomt å bearbeide trålhyse de senere år. Det bemerkes her at høringsnotatets premiss når det gjelder hyse er galt – det er ikke slik at filetindustrien kjøper hyse fra konvensjonelle anlegg for å bearbeide denne. Filetindustrien tar imot mye hyse fra kystflåten, men dette er i hovedsak en service til kystflåten som ikke sjelden er ulønnsom, selv om fisken ikke blir bearbeidet. Denne servicen ytes normalt kun til fartøy som også leverer torsk. Innføres kjøpsplikt fra trålere vil kystflåten kunne få avsetningsproblemer for både torsk og hyse.

Spesielt i kombinasjon med bearbeidingsplikt er kjøpsplikt ugunstig for industriens lønnsomhet. Skulle industrien bli pålagt å kjøpe råstoff til bearbeiding som man ikke kan tjene penger på, vil det undergrave mulighetene for å lykkes innenfor bearbeiding av fisk i Norge. Det er her viktig å peke på at det er markedet og forbrukerne som bestemmer hvilke priser som oppnås, og at det å ha tilgang til råstoff kun er et utgangspunkt for drift.

Vurdert opp mot de konkrete utfordringer som landindustrien har, er det åpenbart at dette forslaget ikke bidrar til noen forbedring i vilkårene for industrien. Vi vil derfor sterkt fraråde dette tiltaket, da vi ikke kan se at det gir grunnlag for mer lønnsom drift, men snarere vil føre til at den svake lønnsomheten i bearbeidingsindustrien svekkes ytterligere.

**NORWAY™
SEAFOODS**

Fleksibilitet i produksjon mellom anlegg med samme eier

FDK ber om synspunkt på om det bør åpnes for fleksibilitet mellom anlegg som har samme eier.

Norway Seafoods anbefaling

Vi anbefaler at tiltaket om fleksibilitet mellom anlegg innføres og at det utformes praktiske, enkle regler for gjennomføringen. Det bør være stor grad av fleksibilitet og dette bør omfatte hele Nord-Norge og ikke avgrenset til fylker. For ytterligere å ta hensyn til landindustriens behov, anbefaler vi at det innføres mer fleksible ordninger for drift av industri-eide trålere.

Dagens praksis

Dagens praksis er at leveringspliktig fangst av torsk blir bearbeidet på angitt anlegg. Som tidligere omtalt er det i dag ikke mulig å dokumentere at bearbeidingsplikten er oppfylt, og tidligere praksis inkluderte bytting av råstoff mellom anlegg når dette var hensiktsmessig. Det er kjent at NWS er av den oppfatning at denne praksis var i samråd med Fiskeridirektoratet i påvente av at Fiskeridirektoratet skulle utforme mulige nye regler for hvordan oppfyllelse av bearbeidingsplikten skulle dokumenteres. Samtidig ble det bearbejdede volumet på de ulike anlegg over et kvoteår sikret å være minst på det angitte nivå.

Gjeldende praksis medfører at bearbejdingen blir redusert, da anleggene må sikre at trålråstoff blir produsert på riktig sted. Dette medfører at kystfisk ikke blir tatt i mot da lokalt behov kan være mindre, eventuelt blir solgt ubearbejdet videre. Det er ingen automatikk i at det blir omfordelt til annet anlegg da kommersielle vurderinger i et slikt tilfelle vil ligge til grunn.

Foreslått tiltak

FDK foreslår at det åpnes for utveksling av råstoff mellom anlegg i en viss grad og ber om innspill på i hvilken grad dette bør åpnes for.

Dersom dette åpnes for vil aktivitetsnivået på det enkelte anlegg kunne sikres innenfor parametere som må angis nærmere. Slike parametere må være knyttet til at bearbejdingen skal være lønnsom og at aktiviteten har en sammenheng med det råstoffet som er kjøpt på tilbudsplikt.

Planer for å utnytte fleksible ordninger må godkjennes raskt og dokumenteres oppfylt i etterkant. Det bør legges opp til en smidig vurdering for å unngå at kontrollen både blir kostbar og krevende. Markedsforhold og annet endres kontinuerlig så det må alltid være fleksibilitet med hensyn til hvordan målsetningene oppfylles.

En problemstilling som må klarlegges er hvordan kvoter som ikke er leveringspliktig til spesifikke anlegg, men som er leveringspliktig til områder, kommuner eller regioner, skal håndteres. Slike

kvoter har ikke bestemte anlegg fortrinnsrett til, og det fremstår dermed problematisk å kreve at utvalgte anlegg skal bære noen form for forpliktelse basert på disse kvotene.

Vurdering

Et slikt tiltak vil både sikre at trålråstoff blir bearbeidet, og at det kan bearbeides ved det anlegget som har de beste forutsetningene for bearbeidingen. Dermed utnyttes det maksimale potensialet til bearbeiding innenfor rammene av økonomisk bærekraft. Det tilgodesette anlegget blir ikke påført tap, hverken økonomisk eller sysselsettingsmessig.

Selskap med flere anlegg vil kunne planlegge å disponere tilgjengelig råstoff på en måte som sikrer mest mulig aktivitet samtidig som det sikres relevant nivå på aktiviteten på det enkelte anlegg. Ved å utforme praktiske regler for dette bør heller ikke kontrollen være problematisk. Kompleksiteten og kostnaden ved både gjennomføring og kontroll vil øke i den grad regelverket gjøres komplisert og lite tilpasset industriell drift. Optimaliseringen må baseres på årlige planer. Et slikt tiltak kan, dersom det utformes praktisk og i samråd med industrien, være et positivt bidrag til lønnsomhet og sysselsetting.

Vi kan ikke se at det er noen grunn til å begrense muligheten for optimalisering, hverken i omfang eller via geografi. Siden dette er et positivt tiltak bør myndighetene legge til rette for at det kan utnyttes maksimalt, og ikke være opptatt av å begrense muligheten. Vi mener derfor at dette bør gjelde i hele det geografiske området som det er leveringsplikt i, dvs. Finnmark, Troms og Nordland og også utover fylkesgrensene. Dette vil kunne styrke næringen og sikre flere arbeidsplasser.

Etter vårt skjønn bør fleksibilitet ikke begrenses til bearbeidingsindustrien. Siden det her er spesifikke tiltak for industrianlegg og fartøy i samme konsern, og hensikten er å sikre mer råstoff til bearbeiding på land samtidig som modellen er økonomisk bærekraftig, så må det være hensiktsmessig å innføre en fleksibilitet også for fiskefartøy i konsernet. Det er vår forståelse at en mer fleksibel driftsmodell for industri-eide trålere vil bidra positivt til målet om økt bearbeiding i Norge. Vi mener derfor at FKD må vurdere både en rederikvote-ordning og om fisket av de tilmålte kvoter kan gjøres med redskaper som er mer tilpasset det behov som landindustrien i dag har. Det kan være hensiktsmessig å teste dette ut som en prøveordning der det samtidig dokumenteres at effektene er positive.

Sammenholdt med de konkrete utfordringer industrien har, er det åpenbart at dette forslaget bidrar til å bedre rammevilkårene for landindustrien. Vi støtter forslaget og mener at større fleksibilitet legger til rette for at norsk bearbeidingsindustri skal kunne bli konkurranskraftig i den globale sjømatindustrien. Fleksibiliteten bør være for hele Nord-Norge samlet.

Fordeling av fangst på grunnlag av produkt/sysselsetting

FDK ber om synspunkt på om det bør innføres en ordning for fordeling av leveringspliktig fangst som innebærer at salgslaget skal kunne prioritere mellom kjøpere slik at den kjøperen som har mest arbeidsintensiv produksjon får kjøpe fisken.

Norway Seafoods anbefaling

Vi anbefaler at tiltaket om å fordele fangst på bakgrunn av mest mulig arbeidsintensiv produksjon ikke innføres.

Denne ordningen eksisterer ikke i dag. Det er også uklart hvilken utfordring som søkes løst gjennom virkemiddelet. Et slikt tiltak tror vi vil ha liten praktisk betydning på grunn av industristrukturen hvor leveringspliktig fangst skal tilbys. Vi mener imidlertid uansett at dette er et tiltak som er u hensiktsmessig.

I utgangspunktet er det positivt med effektivisering da dette gir en samfunnsøkonomisk gevinst. Økte samfunnsøkonomiske gevinster gir grunnlag for økt levestandard. Arbeidskraften bør flyttes fra sektorer med lav produktivitet til sektorer med høy produktivitet. Selskaper som har effektivisert produksjonen vil kunne bli straffet om dette tiltaket gjennomføres, og tiltaket vil derfor redusere interessen for utvikling og investeringer i sektoren

Det er også grunn til å påpeke at det for mange bedrifter i sektoren ikke er mulig å skaffe arbeidskraft lokalt, og at det i økende grad baseres på importert arbeidskraft, enten på permanent eller på midlertidig basis. Vi er derfor uforstående til at man skal prioritere bearbeiding med høy grad av sysselsetting.

Vi er ikke kjent med at Norges Råfisklag innehar den kompetansen som er nødvendig for å kunne gjøre den vurdering som FDK etterspør. Virkemiddelet er utenfor de oppgaver som salgslaget er pålagt i dag. Norges Råfisklag bør uansett konsulteres for å avdekke dette om FDK likevel vurderer å gjennomføre tiltaket.

Ny avregningsfaktor for ferskt råstoff

FKD ber om synspunkt på om trålere som lander leveringspliktig fangst fersk skal få en lavere avregningsfaktor på kvoten.

Norway Seafoods anbefaling

Vi anbefaler at tiltaket med lavere avregningsfaktor for landing av ferskt råstoff ikke innføres. Vi anbefaler heller en videreføring av ordningen med periodisert ferskfiskbonus for trålere og havgående flåte.

Dagenes praksis

I dag er det lik avregningsfaktor for alle trålere uavhengig av fiskens temperatur ved lossing.

Foreslått tiltak

Ved å innføre en lavere kvoteavregning for trålere som leverer fisken fersk, vil det stimulere til å levere fangsten fersk. Siden gruppekvoten vil være upåvirket, vil dette i praksis være å omfordele kvote fra båter som leverer fryst fisk til båter som leverer fersk fisk. Dette kan synes positivt for landindustrien, men i praksis vil det være negativt for både industrien og for andre.

Det vil etter vår vurdering føre til at det blir olympiske fiske med trålere som kan levere fersk fisk. Disse vil «ta» kvote fra frysetrålere. For å få mest mulig ut av en slik ordning, vil dette fisket pågå fra start på kvoteåret gjennom vintersesongen til kvoten er oppfisket. Landindustrien vil da få tilført større volumer med fersk torsk fra trålere i det tidsrommet som fiskepresset fra kystflåten er høyt. Dette vil medføre prisfall samt at kystflåten kan få leveringsproblemer. Kvaliteten på trålfisken vil normalt også bli svekket da det stimuleres til et fiske der høyt volum blir premiert med økt kvote. Tilgangen på fersk torsk fra trålerne på høsten vil bli redusert eller eliminert, og det må påregnes økte permitteringer ved landanleggene.

Vurdering

I tillegg til at det er negativt for landindustrien vil dette tiltaket også være negativt for fiskeflåten, spesielt for kystflåten. Det vil forsterke interessekonfliktene i næringen. Trålflåten vil fortrenge kystflåten i hovedsesongen. Det vil være en interessekonflikt mellom konvensjonell sektor og filetsektoren, der konvensjonell sektor får en svekkelse i sitt råstoffgrunnlag siden det blir mindre fryst fisk. Videre vil det føre til en omfordeling av trållkvotene innad i gruppen, og i praksis mellom fartøy fra ulike deler av landet.

Tiltaket vil sannsynligvis føre til en lavere lønnsomhet for den samlede trålflåten. Det vil også gjøre det vanskeligere å holde kontroll med ressursuttaket, da en andel av kvoten må holdes tilbake for å

benyttes i ferskavregninger, og man vil komme i en situasjon der man enten må stoppe fisket for hele gruppen eller retildede i godt tid før kvoteåret er slutt.

Det vil bli et olympisk fiske på vinteren som vil medføre redusert tilgang på råstoff på høsten, det tidspunktet på året da trålflåten er viktig for industrien. I ekstreme tilfeller kan tilgang til råstoff på høsten bli eliminert. Det vil uansett bli flere permitteringer i landindustrien ved en slik ordning. Gjennom at leveringsmønsteret for fersk trålfisk blir mer likt fiskemønsteret til kystflåten vil alle de kjente utfordringene både på vinteren og på høsten bli forsterket ytterligere. Det blir enda mer fisk i noen korte måneder, markedsutfordringene blir enda større og det blir flere permitteringer på høsten. Fallende priser på fersk fisk vil igjen føre til at enda større deler av kystflåten vil forsøke å legge om sin drift til rundfrysing.

Vi mener det er mer relevant å videreføre en ferskbonus lik den som ble benyttet i 2012, og videreført i 2013. Denne er en periodisering av kvoten som er utformet på en stimulerende måte. Det er motstand mot denne i enkelte grupperinger, men alle kan være med å bidra.

Av de ulike tiltak som er blitt forsøkt over årene, er det etter vår oppfatning kun periodisering som er dokumentert å ha en positiv virkning til landindustrien. Vi anbefaler derfor at det vektlegges mer på dette virkemidlet.

Med hensyn til hyse er det heller ikke her slik at endret kvotefaktor er positivt for filetindustrien, da bearbeiding av hyse er en aktivitet som jevnt over er ulønnsom, men i korte perioder kan gi en viss grad av inndekning av faste kostnader. Det er ikke behov for økt tilgang på fersk hyse til bearbeidingsindustrien, og spesielt ikke gjennom en ordning som premierer kvantitet over kvalitet.

Sett i lys av industriens konkrete utfordringer vil dette tiltaket forsterke problemene med jevn tilgang på råstoff fra fiskeflåten. Det vil bli «dobbel opp» i torskesesongen – samtidig - store landinger fra kystflåten og store landinger fra trålflåten. Det vil ikke kunne bidra til at Norge blir verdens fremste sjømatnasjon.